

„BRON VAN LEVEN“ (MPOKOLO WA MUOYO)
Onthaalhuis voor mensen in nood, Kananga, Kongo

Kananga, 9 december 2011

Goede vrienden,

Het was hoog tijd om me enkele dagen terug te trekken, ver weg van de dagelijkse rompslomp van contacten, rapporten, rekeningen, vragen zonder antwoorden, problemen zonder oplossingen, verrassende toestanden die dagelijks onverwachts uit de lucht vallen en de nodige nachtrust storen, om mijn adressenbestand van twee jaar oud weer eens op punt te stellen. Het gaat om jullie adressen, van heel wat mensen met het hart op de goede plaats die ons regelmatig steunen ter gelegenheid van een jubileum, geboorte of trouw, of zo maar, allemaal gewoon uit liefde. Ik denk ook dankbaar aan de inzet van groeperingen, parochies, kloostergemeenschappen en missiekringen, en aan de grotere organismen zoals Miva-Nederland die onze versleten moto's verving, en Wereld Missiehulp die ons heel wat kledij opstuurde. In naam van de steeds maar aangroeiende groep verworpenen van deze Kongolese maatschappij, heel veel dank!

"Bron van Leven", ons onthaalhuis voor mensen in nood, zit dit jaar aan een gemiddelde opvang van 83 mensen per maand, dat is bijna drie per dag; 80 % zijn kinderen die vastgelopen zijn en onze tussenkomst vragen om weer ergens in hun familie thuis te komen.

"Weer willen thuis komen" is vlugger gezegd dan gedaan. Onze sociale agent moet soms urenlang rijden met een kleine vanachter op zijn moto, over erbarmelijk slechte wegen en rotte houten brugjes, om zijn moeder op te zoeken in het dorp. Eindelijk wijst hij dan met zijn vingertje naar een vrouw die naast haar hut eten aan het bereiden is: "Daar is mijn mama!" Maar die mama zegt streng: "Ik ben je mama niet! Ik ben de zus van je mama." Na die erg vermoeiende reis volgt dan nog een lang gesprek dat uiteindelijk uitwijst dat zij inderdaad zijn moeder is, maar dat haar zoontje behekst en gevaarlijk is. In de locale taal zegt men dan: "Hij heeft zijn vader opgegeten en nadien mijn eerste kind. Wie is de volgende van ons die hij gaat opeten? Hij kan hier niet blijven. Hij is mijn kind niet meer." En als ze dan 's avonds weer in ons onthaalhuis aankomen, begint die kleine met veel plezier rond te crossen op één van onze fietsjes die uit Geel en uit Tollembeek komen, zonder zorgen...

Omwille van plaatsgebrek, besloten we vorig jaar de twee aangrenzende percelen van onze burens te kopen om een slaapzaal te kunnen bijbouwen. Dat werd een lang en moeizaam verhaal. Na veel discussies zijn die twee terreinen aangekocht, maar tenslotte hebben we ze veel te duur betaald, want "De paters hebben toch veel geld"! Veel dank voor uw edelmoedige bijdragen!

We hebben maandenlang moeten vechten tegen zenuwslopende obstakels: lang wachten op de landmeters, op de eigendomsapieren van het kadaster, op de bouwvergunning, op de vergunning om een boom om te hakken, op een handtekening, enz. Een buurman ging ons aanschrijven omdat hij vond dat de staat het terrein slecht had uitgemeten; zijn eis om zijn 20 cm te recupereren werd nietig verklaard.

Ondertussen wachtten we op een prijsvermindering van het cement. De prijs van een zak was gestegen van 30 € naar 44 €, wat een vermeerdering betekent van 2.800 € voor de aankoop van 200 zakken. Het cement was schaars geworden want in de fabriek ver van hier werd er wel nog cement geproduceerd, maar ze hadden geen zakken meer...

Onze 85 m lange omheiningmuur staat er nu. Het hout voor dakgebinten, deuren, vensters en 48 bedden voor de nieuwe slaapzaal zijn aangekocht, ook de nodige golfplaten voor de dakbedekking. Rest nu nog: rotsblokken, bakstenen en cement.

Maar we wachten weer. Want de dagelijkse werkingskosten voor de opvang van het groeiend aantal armen slokken heel wat geld op. De stijgende levensduurte doet ons veel rekenen en herrekenen. In mei 2010 kostte 1 kg maïs 0,15 €, in mei 2011 betaalden we 0,33 €, en nu in december betalen we 0,62 €. Maïs is hier het basisvoedsel. We hebben tot 24 ton per jaar nodig.

Geneeskundige zorgen zijn ook duur geworden. Veel van de daklozen die we opnemen, zijn ernstig ziek en moeten gehospitaliseerd worden, maar onze hospitalen functioneren moeizaam, zij kunnen geen medicijnen meer aankopen, die moeten we zelf met hun doktersvoorschriften gaan kopen bij de apothekers. Ook voor de maaltijden voor onze gehospitaliseerde zieken moeten we zelf zorgen. Soms weten we niet goed meer hoe het allemaal verder moet, want ziekenfondsen bestaan hier niet.

In februari namen we Marcel op in ons centrum, 17 jaar en sinds jaren uit zijn familie gestoten. Hij was ziek. Verschillende hospitalisaties maakten uit dat hij een zware aangeboren hartziekte had. Opereren kan hier niet, wel dure medicijnen kopen. Dat hebben we dan ook gedaan voor Marcel, tot een paar weken geleden toen hij stierf. Die ene zieke jongen tien maanden in leven houden, heeft ons 3.000 € gekost...

Ook in de gevangenis waar ik nog altijd aalmoezenier ben, wordt het moeilijk te overleven voor de 360 tot 400 gevangenen. Mensen worden er dagelijks binnen gebracht en daar blijft het dan bij, vele dagen en nachten lang in afwachting van de bevestiging van je schuld of onschuld. Tenzij je geld hebt, vooral Amerikaanse dollars, dan kom je vlug vrij. Het uitschot van de maatschappij, vooral arme jongeren uit ontwrichte gezinnen die geen geld hebben, blijven er zitten en lijden.

Een paar weken geleden vroeg de directeur van de gevangenis mij om tien uitgemergelde gevangenen op te nemen in ons onthaalhuis, want ze waren bijna aan het dood gaan. We hebben die Buchenwald-skeletten, waarvan vier met permanente stinkende buikloop, naar ons centrum getransporteerd. We moesten ze helpen om in en uit onze ambulance te stappen (te kruipen), geen kracht meer... Twee militairen bewaken ze dag en nacht, hun geweer altijd goed in handen, want voor onze peuters en kleuters die er rondkruipen, is dat natuurlijk nieuw speelgoed!

Er zijn regelmatig sterfgevallen in de gevangenis. We kopen dan een gewone doodskist van 25 €. Die doodskisten worden vlug in elkaar getimmerd met afvalhout en weinig nagels (het is toch voor eenmalig gebruik) en worden dan beplakt met papier met mooie motieven. Tegenwoordig zijn die motieven appelsienen en bananen. Die kisten worden wel erg nauw gemaakt, zodat er dikwijls een paar tenen uitsteken. Maar als we dan met de gevangenen rond die kist staan, met kruisbeeld en kaars ervoor, om biddend afscheid te nemen van hun dode kameraad, dan zeggen ze stil: "Het is mooi". En dat is voor ons het belangrijkste.

Vorig jaar hadden we zo, de dag voor Kerstmis, in onze gebedsruimte van de gevangenis afscheid genomen van een overleden gevangene. De volgende dag stond ik daar dan weer om Kerstmis te vieren, te kijken naar die doodskist die nog altijd midden in onze gebedsruimte stond; de directeur had vergeten het bevel te geven om hem te gaan begraven.

Ik ben blij dat onze confrater-scheutist Nol Quartier (van Kortrijk) twee keer per week naar de gevangenis trekt om er op een volkse manier bijbellessen te geven aan een groep van 30

tot 50 vrijwilligers; hun aantal schommelt naargelang er vrijkomen en nieuwe aankomen. Het doet hen deugd wat Licht te ontvangen in de dikwijls onoverzichtelijke gebeurtenissen van hun broze leven.

Er gebeuren mooie dingen in het arme leven van gewone mensen in Kongo. Onlangs kwamen twee eenvoudige vrouwen me thuis een plastic zakje bezorgen met een broek en een hemd erin voor een gevangene. Enkele dagen eerder hadden ze op straat een erg magere gevangene gezien, de handen gekneveld, begeleid door twee politieagenten, op weg van de gevangenis naar het parket om er terecht te worden. Hij was blootsvoets en droeg een vuil gescheurd groen onderlijfje en zijn knieën staken door zijn uitgerafelde broekspijpen. Ik ken die vrouwen niet, zij kennen die gevangene niet, die gevangene kent hen niet. Hij was dolgelukkig met die broek en dat hemd. "Moge God hen zegenen" prevelde hij. En zo blijft God iedere dag mensen in Kongo zegenen, binnen deze wereld van angst voor de politieke, economische en sociale wanorde. Zijn dat niet de barensweeën van het Licht van Kerstmis?

Wat er zo lang geleden gebeurde in Betlehem, blijft een zegen voor de mensheid. Daarom gaven we de naam "Betlehem" ("Beteleme" in het tshiluba) aan een nieuw centrum dat we samen met het Jongerenproject van opvang en landbouwworming van dakloze 18-plussers (Johan Venken van Maasmechelen) opstartten vanaf 1 augustus.

Het centrum Beteleme werkt als nachtverblijf voor kinderen en jongeren die noch in hun familie noch in een onthaalhuis willen leven; zij willen blijven leven in de vrijheid van de straat en de markt. Hardnekkige straatkinderen dus. Maar 's nachts hebben ze dikwijls problemen om veilig te kunnen slapen: ze worden weggejaagd door bewoners die niet willen dat ze in een buitenhoekje van hun woning slapen, of ze worden hardhandig aangepakt door de patrouillerende nachtpolitie die hen berooft van het weinige wat ze hebben, of ze vinden geen droog plekje bij regenweer, enz. Daarom begonnen we dus met het Nachtverblijf Beteleme dat open is van 's avonds tot 's morgens. Onder begeleiding van twee sociale werkers kunnen ze er iedere nacht veilig slapen en dromen van een beter leven...

Zoals de herders van Betlehem, slapen de straatkinderen van Kananga buiten.

Van wat droomt een arm Kongolees kind? Zijn belangrijkste dromen zijn: eten, kleren, een veilig plekje om te slapen, en een schrift en een pen om naar school te kunnen gaan. Zijn luxe verlangens: een slaapmat en een laken om goed te kunnen slapen, en kleurpotloodjes. Zijn top droom: een paar echte schoenen, een blikje schoenblik en kousen.

Van begin augustus tot eind november, kwamen er al 135 kinderen en jongeren de nacht doorbrengen in Beteleme. Die groep is erg onregelmatig. Er is wel een vaste groep van 45 die er bijna iedere nacht komt slapen, waarvan 30 van 11 tot 15 jaar, en 15 van 16 tot 21 jaar.

We hebben ook een ruimte voorzien voor de straatmeisjes, maar die komen niet. Die zijn 's nachts opgevangen door volwassen vrouwen die hen goed verwennen met eten en kleren, op voorwaarde dat zij op hun beurt de mannen bij hun nachtelijke bezoeken eveneens goed verwennen. En dat brengt geld op!

De bedoeling van Beteleme is ook de kinderen die er regelmatig komen overnachten, beetje bij beetje aan te moedigen om de straat te verlaten; na vier maanden zijn er 25 die in een centrum of thuis terecht gekomen zijn.

De naam "Betlehem" die we aan dit nieuw centrum geven, verwijst naar het Kerstverhaal in Betlehem, waar de herders die 's nachts buiten bij hun schapen sliepen, niet het statuut van de ander burgers van Betlehem hadden. Zij waren de armen en uitgestotenen van hun maatschappij, die niet in een veilig huis sliepen, maar buiten. Juist hen heeft God al eersten uitgekozen om het nieuws te melden dat de Bevrijder geboren is en dat er iets geweldigs in ons leven kan veranderen. Zij zijn de eersten die het Kind Jezus gaan bezoeken in een beestenstal. Heel dat Kerstverhaal toont heel duidelijk aan dat God bewust een voorliefde heeft voor de armen en verworpenen.

En hier in Kananga plaatsen we de buitenslapende kinderen in de rij van de buitenslapende herders van Betlehem. Want het zijn Gods geliefden. Ja, ze stelen, ze liegen, zijn agressief, roken hennep, ze komen er niet zo netjes voor, maar we geloven dat Hij geboren is om te redden wie verloren dreigen te gaan, en niet om ze te veroordelen en te bevestigen in hun teloorgang.

In de lijn van dit geloof wens ik jullie een Zalig Kerstmis en Gezegend Nieuwjaar.

N.B.: 1) Sorry dat mijn brief zo lang is, ik had geen tijd om een korte te schrijven.

Waar het hart van vol is, ...

2) Deze namiddag werden de verkiezingsuitslagen bekend gemaakt: Kabila blijft president en dit tot ongenoegen van heel veel mensen. Het is nu donker en er wordt langs alle kanten geschoten; we weten niet wat er gaande is.

Ivo Vanvolsem, scheutist.

* Postadres: Ivo Vanvolsem / KANANGA, KONGO
Missiehuis van Scheut, Ninoofsesteenweg 548, 1070 Brussel

* E-mail: ivovanvolsem@yahoo.fr

*- Zij die een handje willen toesteken (met fiscaal attest vanaf 40 € per jaar), kunnen dat op rekening "Scheut Ontwikkelingssamenwerking" IBAN: BE82 0000 9019 7468; BIC: BPOTBEBI met vermelding: **voor MPOKOLO 02 243 031***

*- Wie geen fiscaal attest wenst, kan storten op rekening "Missiehuis van Scheut – Brussel" IBAN: BE65 2100 3906 6396; BIC: GEBABEBB met vermelding: **voor MPOKOLO, Ivo Vanvolsem, Kananga, AFA.***